

16/07/2019

PRINCIPIS DE COMPENSACIÓ

via adquisició de crèdits al mercat de carboni

A.	Introducció	2
B.	Què entenem per compensació?	2
B.1	Abast del document	2
C.	Principis bàsics de la compensació.....	3
C.1	Calcular les emissions amb metodologies reconegudes	3
C.2	Reduir primer, després compensar	3
C.3	Compensar amb garanties.....	3
C.3.1	Tipus de mercats de crèdits de carboni	4
C.3.2	Qualitats dels estàndards. Variables clau.....	5
C.3.3	Requisits bàsics que considera l'OCCC per a garantir la qualitat dels crèdits	6
C.3.4	Cancel·lació dels crèdits.....	6
C.4	Compensar amb transparència.....	7
D.	Compensar en el Programa d'acords voluntaris.....	8
D.1	Calcular les emissions amb metodologies reconegudes	8
D.2	Reduir primer, després compensar	8
D.3	Compensar amb garanties. Tipus de crèdits reconeguts i Certificat de compra i cancel·lació	9
D.4	Compensar amb transparència.....	10

A. Introducció

El canvi climàtic és un dels grans reptes de la humanitat en aquest segle. La compensació d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) esdevé d'una manera creixent una mesura popular d'acció. Cada vegada més, s'utilitza el terme 'neutre en carboni' aplicat a organitzacions, productes, serveis o fins i tot individus. La compensació d'emissions ha generat un interès significatiu en organitzacions conscients de la necessitat d'emprendre i visualitzar la seva acció enfront el canvi climàtic.

La complexitat i algunes vegades la falta de transparència sobre els termes de compensació i neutralitat en carboni, la manera de com es porten a terme en la pràctica i la comunicació que se'n faci, ha portat a l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC) a desenvolupar el present document sobre Principis de compensació.

B. Què entenem per compensació?

La compensació d'emissions permet "compensar" les emissions inevitables mitjançant la compra d'una reducció d'emissions equivalent de GEH en un altre lloc. Aquesta compra permet finançar una part del projecte de reducció d'emissions portat a terme en un altre lloc, on l'aportació d'aquesta compra al finançament del projecte dependrà de diverses variables com el cost de l'actuació, les tones de GEH que redueix i el preu que es paga per aquesta reducció d'emissions, entre d'altres. La lògica de la compensació recau en el fet que l'escalfament del planeta és un problema global, al contrari que altres problemes d'escala local i, en determinades situacions, actuar únicament via reduccions internes per a minimitzar l'impacte d'una organització o d'un producte, pot ser tècnicament, econòmicament o estratègicament poc viable.

Per a reduir el nostre impacte en emissions de GEH la manera més efectiva i perdurable en el temps és a través de mesures internes de reducció d'emissions. A més, moltes vegades aquestes poden aportar beneficis addicionals, com per exemple l'estalvi econòmic per un ús més racional de l'energia. Tanmateix, la compensació d'emissions pot esdevenir, en aquest context, un bon complement per a aquelles organitzacions que volen esdevenir neutres en carboni, en actuar sobre aquelles emissions que anualment no s'han pogut reduir. En l'estratègia climàtica, les mesures de reducció internes d'emissions haurien de comportar que les emissions residuals a compensar fossin cada cop inferiors i avançar en el camí de l'eficiència i sostenibilitat.

Cal fer notar que si la compensació d'emissions es realitza adequadament, pot reduir d'una manera eficient l'impacte sobre el clima a escala global i crear consciència gràcies a l'establiment d'un preu a la tona de CO₂equiv reduïda. A més, els projectes que generen aquestes reduccions d'emissió externes també poden tenir el potencial d'oferir altres cobeneficis, per exemple, aquells associats al desenvolupament sostenible i a la transferència tecnològica, a la conservació de la biodiversitat, al manteniment i la millora dels serveis ambientals que ens proporciona aquesta biodiversitat i també pot oferir cobeneficis a col·lectius socials més vulnerables.

B.1 Abast del document

Aquest document és fruit d'una reflexió de l'OCCC sobre la compensació d'emissions de GEH i sobre aquelles iniciatives més rellevants que de manera heterogènia s'estan desenvolupant a escala global.

Dins del conjunt d'iniciatives que s'estan duent a terme, aquest document aborda la compensació d'emissions de GEH mitjançant la compra de crèdits al mercat de carboni.

Per una banda es fa un recull de l'estat de la qüestió i quins criteris, en opinió de l'OCCC, s'han de complir per oferir garanties per a la compensació.

Per altra banda també s'indica quin és el procediment per a compensar dins el Programa d'acords voluntaris que impulsa l'OCCC.

C. Principis bàsics de la compensació

L'Oficina Catalana del Canvi Climàtic estableix quatre principis bàsics per a les activitats de compensació:

1. Calcular les emissions de GEH amb metodologies reconegudes
2. Reduir primer, després compensar
3. Compensar amb garanties
4. Compensar amb transparència

Aquests principis es descriuen detalladament a continuació.

C.1 Calcular les emissions amb metodologies reconegudes

En el marc de la compensació, com es calculen les emissions que es volen compensar és fonamental. Depenent de com es faci el càlcul el resultat pot ser diferent. En aquest sentit, aquest càlcul és recomanable que es basi en metodologies reconegudes.

En el marc del càlcul d'emissions d'una organització i, d'acord amb les metodologies reconegudes¹, el càlcul hauria d'incloure com a mínim les categories següents d'emissions:

- les emissions directes
- les emissions indirectes associades a la compra d'energia i/o calor/vapor/fred.
- l'organització caldria que anés incorporant progressivament en el càlcul altres emissions indirectes que siguin significatives.

C.2 Reduir primer, després compensar

És essencial que la compensació sempre tingui en compte aquest ordre jeràrquic a l'hora de reduir les emissions que generen el canvi climàtic: una vegada calculat l'impacte en emissions, primer reduir-lo, i, després, compensar les emissions que no s'han pogut reduir. Només en aquest context, les compensacions d'emissions poden jugar un paper en una estratègia de neutralitat en carboni, en concret, en actuar sobre aquelles emissions que no s'han pogut reduir.

C.3 Compensar amb garanties

Per a garantir que s'assoleixen beneficis reals en favor del clima, les actuacions de compensació via l'adquisició de crèdits de carboni necessiten clarificacions. És a dir, que cal considerar el tipus de crèdit utilitzat per a la compensació, per tal que ofereixin garanties que representen una reducció real i addicional d'emissions.

Al llarg dels últims anys s'han desenvolupat una gran varietat d'estàndards que ofereixen directrius sobre l'elaboració de projectes de reducció d'emissions que tenen per objectiu la generació de crèdits de carboni que s'acabaran venent al mercat. Quan un projecte compleix amb els requisits d'un estàndard en particular, les emissions de GEH evitades i quantificades adequadament esdevindran crèdits de carboni reconeguts per aquest estàndard.

¹ Requisit de la norma ISO 14064. Gasos amb efecte d'hivernacle. Part 1: Especificació amb orientació, a l'àmbit de les organitzacions, per a la quantificació i l'informe de les emissions i remocions de GEH

Aquest elevat nombre d'estàndards es veu reduït cap a un nombre limitat d'estàndards que són reconeguts internacionalment i que van acompanyats de registres dels crèdits de carboni generats.

C.3.1 Tipus de mercats de crèdits de carboni

Poden distingir-se clarament, en una primera fase, els estàndards que donen lloc a crèdits que poden utilitzar-se al mercat de carboni regulat i estàndards que donen lloc a crèdits a utilitzar al mercat voluntari de carboni.

Mercat regulat

Els mercats regulats es creen i es regulen per règims de compliment obligat a escala regional, nacional o internacional. El Règim Europeu del Comerç de Drets d'Emissió de GEH és actualment el mercat de carboni més gran del món.. Les unitats que es comercien en aquest mercat són les EUA (*European Unit Allowance*). Durant el Protocol de Kyoto, períodes 2008-2012 i 2013-2020, es van desenvolupar, sota el paraigua de Nacions Unides, una sèrie de mecanismes de projectes que generaven unitats de carboni vàlides en el mercat regulat, tals com CER (*Certified Emission Reductions*) o ERU (*Emission Reduction Units*). Però en el nou marc de l'Acord de París cal veure com es desenvolupa i concreta el seu article 6 que regula els mercats de carboni per veure quines unitats generarà i sota quines condicions seran vàlides.

Mercat voluntari

Les activitats de compensació d'emissions de GEH via adquisició de crèdits de carboni han comportat la creació d'un mercat voluntari d'emissions de GEH, en paral·lel al mercat regulat d'emissions de GEH, que creix ràpidament en els últims anys.

Els estàndards del mercat voluntari, a diferència dels del mercat regulat, neixen generalment d'una iniciativa privada, per part de col·lectius empresarials o ONG, per a agilitzar els procediments existents en el mercat regulat o per cobrir els nínxols que aquests no cobreixen (quant a sectors, tecnologies, modalitats/escales o països). Aquest mercat voluntari funciona fora dels règims regulats i permet a organitzacions i individus l'adquisició de crèdits per a compensar les seves emissions d'una manera voluntària. Existeixen diferents estàndards que generen crèdits en el mercat voluntaris.

Els crèdits del mercat voluntari comentats anteriorment són per a compensar emissions amb projectes que es desenvolupen en països tercers: països en desenvolupament o països emergents.

La Generalitat de Catalunya, a través de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, arrel de l'interès creixent de les organitzacions de poder compensar les seves emissions amb crèdits generats a partir de reduccions d'emissions de GEH locals, ha posat en marxa una iniciativa per tal de poder compensar voluntàriament emissions de GEH. La iniciativa és **el Programa voluntari de compensació d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle** que genera crèdits de GEH a partir de projectes de reducció d'emissions de GEH que tenen lloc a **Catalunya i estan portats a terme per entitats que realitzen una tasca social**. Aquestes reduccions d'emissions estan verificades i els diners de la compensació els reben les entitats socials a raó de 10€ per crèdit venut.

Altres maneres de compensar

Cal tenir present que existeix un enorme ventall d'iniciatives per a reduir les emissions a escala local. Moltes d'aquestes iniciatives utilitzen igualment la terminologia de "compensar"

emissions. La diferència és que les reduccions d'emissions que s'assoleixen no esdevenen crèdits de carboni reconeguts, en molts dels casos, perquè no disposen d'un marc de control i seguiment que garanteixi el compliment dels criteris bàsics d'addicionalitat o doble comptabilitat.

Aquestes iniciatives de reducció d'emissions a escala local són essencials. Per això, és necessari el desenvolupament i l'impuls d'aquestes iniciatives mitjançant els instruments adequats. No obstant això, és important entendre la diferència entre les diferents maneres d'actuació, escollir aquella que s'adeqüi millor als objectius i les necessitats de l'organització i fer-ne una comunicació clara i transparent per evitar confusió i desconfiança entre la societat.

C.3.2 Qualitats dels estàndards. Variables clau

Les variables clau que expliquen les diferències en la qualitat dels crèdits de carboni que es generen mitjançant aquests estàndards són:

- Addicionalitat
- Metodologies per a determinar la línia de base
- Límit del projecte i fuites
- Tipus de projectes acceptats
- Emplaçament del projecte
- Dates d'inici i de generació de crèdits
- Paper de les auditories per terceres parts
- Registre
- Doble comptabilitat
- Beneficis addicionals: desenvolupament sostenible i consultes públiques.

Hi ha literatura abundant sobre l'aplicació de cadascuna de les variables en els diferents estàndards que existeixen (per exemple, WWF Germany, Març 2008, *Making Sense of the Voluntary Carbon Market: A Comparison of Carbon Offset Standards*, disponible a: http://assets.panda.org/downloads/vcm_report_final.pdf i Ecosystem Marketplace & Bloomberg New Energy Finance, juny 2010, Building Bridges:

State of the Voluntary Carbon Markets 2010, disponible a: <https://www.ecosystemmarketplace.com/publications/state-of-the-voluntary-carbon-markets-2021/>)

També existeixen diferents iniciatives, entitats, administracions o col·lectius que proposen un filtre entre els diferents estàndards o bones pràctiques en compensació, advocant per una harmonització de la qualitat dels estàndards disponibles. Alguns exemples són:

- *International Carbon Reduction and Offset Alliance (ICROA)* – vegeu www.icroa.org,
- Ministeri de Medi ambient, Alimentació i Desenvolupament Rural del Regne Unit (DEFRA) – vegeu “Code of Best Practice for Carbon Offset Providers” i “Guidance on carbon neutrality” a <http://www.defra.gov.uk/>,
- Agència del Medi i Ambient i Gestió Energètica de França (ADEME) – vegeu “Charte de la compensation volontaire des émissions de gaz à effet de serre” a <http://www.compensationco2.fr>

A més, és important notar que igualment és possible trobar crèdits de carboni, o certificats equivalents, que es generen a partir d'actuacions o iniciatives puntuals, sense tenir cap estàndard que estableixi el marc tècnic de referència per a la generació de les respectives reduccions d'emissions.

C.3.3 Requisits bàsics que considera l'OCCC per a garantir la qualitat dels crèdits

L'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, d'acord amb la seva pròpia experiència i als documents de referència citats anteriorment, considera bàsics els 7 criteris següents per garantir la qualitat dels crèdits, i, en definitiva, garantir que mitjançant la compensació s'assoleixen beneficis reals en favor del clima. Aquests 7 criteris són requisits que **ha de complir el tipus de crèdit o estàndard i hauran d'estar verificats per una tercera part independent**:

1. Reduccions o absorcions reals

Cal provar que totes les reduccions d'emissions i absorcions, i els projectes per generar-les, han tingut realment lloc.

2. Reduccions o absorcions mesurables

Totes les reduccions d'emissions i absorcions han de ser quantificables, utilitzant eines i càlculs de quantificació reconeguts. La determinació de les reduccions i absorcions s'ha de fer en referència a una línia de base d'emissions creïble i raonable.

3. Reduccions o absorcions permanents

Els crèdits de carboni generats han de representar reduccions o absorcions d'emissions permanents. En el cas que els projectes de reducció o d'absorció tinguin risc de reversibilitat, com a mínim s'han d'implementar garanties suficients per assegurar que el risc s'ha minimitzat, i que, en el cas que s'acabi produint una reversibilitat (i, per tant, les reduccions o absorcions d'emissions deixen de ser permanents), existeix un mecanisme per garantir que aquestes reduccions o absorcions seran substituïdes per d'altres de noves o compensades.

4. Reduccions o absorcions addicionals

Les reduccions o absorcions han de ser addicionals comparat amb una situació on el projecte que les ha generat no hagués tingut lloc. En la majoria de casos, això implica justificar que les reduccions o absorcions d'emissió no haguessin tingut lloc si no s'hagués materialitzat un valor econòmic a la tona de gas reduïda o absorbida.

5. Reduccions o absorcions normalitzades sota un marc tècnic rigorós

Els mètodes i procediments de quantificació i registre de les reduccions i absorcions d'emissions, així com el seguiment de les activitats que les generen, han d'estar disponibles en forma d'especificacions i existeix la figura de responsable. És a dir, cal garantir que hi hagi un marc tècnic i institucional darrere de les activitats de reducció i absorció de les emissions que vetlla pel rigor i la transparència i estableix mecanismes de seguiment adequats.

6. Reduccions o absorcions úniques i registrades

Cal disposar d'un registre robust i independent per garantir que no s'associa més d'un crèdit de carboni a la mateixa tona de gas reduïda o absorbida. Per tant, cada crèdit de carboni adquirit per tercers parts s'ha de registrar i retirar-se perquè no s'utilitzi novament.

7. Evitar la doble comptabilitat

Cal garantir que un mateix crèdit de carboni no s'utilitza per reclamar reduccions d'emissions sota més d'una iniciativa o règim, tant si és voluntària com de compliment obligat. És a dir, que totes les reduccions i absorcions d'emissions de GEH es comptabilitzen una única vegada contra objectius voluntaris o obligatoris de reducció d'emissions.

C.3.4 Cancel·lació dels crèdits

En els requisits s'estableix que l'estàndard ha de disposar d'un registre, d'aquesta manera les reduccions o absorcions generades són úniques. Amb posterioritat a aquest procés de generació i registre dels crèdits s'entra en el procés de compra i venda dels mateixos i cal que també es faci correctament.

Per tal de garantir que el crèdit no pot tornar a ser utilitzat cal que el proveïdor documenti la retirada del crèdit del registre, la seva cancel·lació i que no es torna a vendre. Cal assegurar que el proveïdor garanteix la traçabilitat dels crèdits, des de la venda final fins el registre original.

C.4 Compensar amb transparència

És necessari que la comunicació sobre la compensació d'emissions realitzada, tant si és del total d'emissions que no s'ha pogut reduir com d'una part, sigui clara i transparent, perquè qualsevol interessat entengui l'abast de l'actuació i els criteris utilitzats. Només d'aquesta manera el públic entendrà i dipositarà confiança a les actuacions de compensació, i en concret a possibles declaracions de neutralitat de carboni. L'Oficina Catalana del Canvi Climàtic requereix que el missatge de compensació d'emissions estigui sempre acompanyat de la metodologia del càlcul d'emissions i de l'abast d'emissions incloses, de les mesures de seguiment de les emissions i les mesures de reducció directa d'aquestes que s'hagin emprès per part de l'organització o l'individu, o s'hagin implementat pel producte o servei en qüestió. A més, es recomana que la informació sobre el tipus de crèdits utilitzats per a compensar i la naturalesa del projecte hauria d'estar disponible.

D. Compensar en el Programa d'acords voluntaris

El Programa d'acords voluntaris compleix amb els quatre principis bàsics de compensació, esmentats anteriorment:

1. Calcular les emissions amb metodologies reconegudes
2. Reduir primer, després compensar
3. Compensar amb garanties
4. Compensar amb transparència

A continuació es detalla com s'ha de realitzar la compensació en el marc del Programa d'acords voluntaris.

D.1 Calcular les emissions amb metodologies reconegudes

El Programa d'acords voluntaris estableix que una organització ha de calcular l'inventari d'emissions d'acord amb la metodologia ISO 14064 part 1.

En el marc del càlcul d'emissions de l'organització, el càlcul haurà d'incloure com a mínim les categories següents d'emissions:

- les emissions directes
- les emissions indirectes associades a la compra d'energia i/o calor/vapor/fred.
- l'organització caldria que anés incorporant progressivament en el càlcul altres emissions indirectes que siguin significatives.

A fi de facilitar l'elaboració de l'inventari, l'OCCC disposa d'una Guia per al càlcul d'emissions de GEH i una Calculadora. Aquesta eina pot ser utilitzada per organitzacions les fonts d'emissió de les quals derivin del consum de combustibles fòssils en instal·lacions fixes (com calderes, grups electrògens, etc), consum de combustibles en el transport, fuites de gasos fluorats, consum elèctric, consum d'aigua i tractament de residus municipals. A més, si l'organització compleix una sèrie de condicions², no caldrà que faci verificació de l'inventari, ja que la calculadora ja assegura la metodologia de càlcul i l'impacte de l'organització justifica l'exclusió.

D.2 Reduir primer, després compensar

El Programa d'acords voluntaris, estableix que una vegada l'organització ha fet l'esforç de calcular el seu inventari d'emissions de GEH i d'implementar mesures internes adreçades a la reducció d'emissions, de manera voluntària pot compensar les emissions que no ha pogut reduir internament. Aquesta compensació pot ser de la totalitat o d'una part de les emissions no reduïdes. El programa d'acords voluntaris, amb la filosofia de la millora contínua, té el repte de reduir les emissions de les organitzacions anualment, amb la finalitat de que les emissions no reduïdes disminueixin progressivament.

² No té emissions de procés (o són inferiors al 5%), no té operacions de logística a l'estranger, i té menys de 500 empleats o bé el seu inventari d'emissions de GEH és inferior a 25.000 tCO₂.

D.3 Compensar amb garanties. Tipus de crèdits reconeguts i Certificat de compra i cancel·lació

La compensació només podrà portar-se a terme un cop s'hagi comunicat la implementació de les mesures de reducció plantejades i es podrà escollir entre compensar voluntàriament una part o la totalitat de les emissions que no s'han pogut reduir. Les emissions que es compensen seran relatives a l'últim inventari que s'hagi realitzat i per tant la compensació tindrà una validesa anual.

Tipus de crèdits reconeguts

Els crèdits de carboni reconeguts com a crèdits de compensació sota el Programa d'acords voluntaris, ja que asseguren que la compensació es fa amb garanties són:

Dins del mercat regulat:

- Crèdits del Règim Europeu del Comerç de Drets d'Emissió de gasos amb efecte d'hivernacle:
 - EUA (*European Unit Allowance*)

Crèdits del mercat voluntari, perquè es valora que compleixen amb els principis explicats anteriorment, i que són:

- Crèdits de GEH generats en el marc del Programa voluntari de compensació d'emissions de GEH impulsat per la Generalitat de Catalunya³. Aquests crèdits provenen de reduccions d'emissions de GEH de projectes portats a terme per entitats que realitzen una tasca social a Catalunya.
- VER-GS (Voluntary Emissions Reduction- Gold Standard) generats per projectes voluntaris de reducció d'emissions d'acord amb l'estàndard Gold Standard per a projectes voluntaris.
- VCU (Verified Carbon Unit) generats per projectes voluntaris de reducció d'emissions d'acord amb l'estàndard Verified Carbon Standard
- Altres crèdits generats en el marc d'una administració pública i que compleixin amb els requisits de qualitat esmentats al document.

L'OCCC estudiarà periòdicament la inclusió de crèdits generats per altres estàndards valorant el compliment dels requisits de garantia de qualitat definits.

³ Programa voluntari de compensació d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle:
<https://canviclimatic.gencat.cat/ca/ambits/mitigacio/programa-voluntari-de-compensacio-de-gasos-amb-efecte-dhivernacle/>

Certificat de compra dels crèdits de carboni

En els requisits s'estableix que l'estàndard ha de tenir un registre (requisit 6. Reduccions o absorcions úniques i registrades. Ara bé, per assegurar que es compleix amb aquest requisit en tota la cadena, l'organització que compra els crèdits de compensació dins del programa d'acords voluntaris ha de disposar del certificat de compra dels crèdits, que assegurï que el crèdit ha estat retirat i degudament cancel·lat. Aquest certificat ha d'incloure, entre d'altres:

- Dades del Proveïdor dels crèdits:
- Dades de l'organització que compra els crèdits
- Dades dels crèdits comprats: quantitat de crèdits retirats i cancel·lats, data de compra i de retirada i cancel·lació dels crèdits, tipus de crèdit i estàndard, nº identificatiu del registre/-es.

L'OCCC ha fet un model de certificat⁴ per tal de que l'utilitzin les organitzacions que compensin en el marc del programa d'acords voluntaris. El certificat haurà d'estar emplenat i signat pel proveïdor on l'organització adquireixi els crèdits.

En el cas de comprar crèdits de GEH del Programa voluntari de compensació d'emissions de la Generalitat de Catalunya, s'homologa com a certificat de compra dels crèdits de carboni, el certificat de compra i cancel·lació de crèdits de GEH d'aquest Programa emès per la Generalitat de Catalunya.⁵

D.4 Compensar amb transparència

Dins del Programa d'acords voluntaris s'ha elaborat un Manual de comunicació⁶, que les organitzacions han de seguir a l'hora de comunicar amb transparència la compensació de les seves emissions.

En el cas concret de comprar crèdits de GEH del Programa voluntari de compensació d'emissions, s'ha realitzat un Manual de bones pràctiques en la comunicació i en l'ús dels crèdits de GEH d'aquest Programa⁷, que cal seguir a l'hora de comunicar la compensació amb la compra dels crèdits de GEH d'aquest Programa de compensació local a Catalunya.

En el marc del Programa d'acords voluntaris és públic un informe per a cada organització que participa, on s'inclou informació de les emissions de GEH que té l'organització, les mesures de reducció que ha portat a terme i per aquelles organitzacions que hagin decidit voluntàriament compensar les emissions que no han pogut reduir, també s'hi inclouen les dades de compensació.

⁴ Exemple de Model de certificat de compra de crèdits de carboni general:

http://agricultura.gencat.cat/web/shared/OVT/Departaments/ARP/A_Qualitat_ambiental_TES/Documents/Formularis/22_271_Certificat_compra_retirada_i_cancel_lacio.doc

⁵ Model de certificat de compra de crèdits de GEH del Programa voluntari de compensació d'emissions de GEH:

https://canviclimatic.gencat.cat/web/.content/03_AMBITS/mitigacio/programa_voluntari_compensacio/Esteu-interessats-en-compensar-emissions/Com-comprar-credits-de-GEH-daquest-Programa/210707_Model-certificat-compra-credits_per-comprador_cat.pdf

⁶ Manual de comunicació:

https://canviclimatic.gencat.cat/web/.content/03_AMBITS/mitigacio/acords_voluntaris/2_procediment-a-seguir/110616_manual_comunicacio_aavv.pdf

⁷ Manual de bones pràctiques en la comunicació i en l'ús dels crèdits de GEH del Programa voluntari de compensació de la Generalitat de Catalunya:

https://canviclimatic.gencat.cat/web/.content/03_AMBITS/mitigacio/programa_voluntari_compensacio/Com-fer-difusio-de-la-participacio-en-aquest-Programa/Etiqueta-i-manual-bones-practiques/190204_Manual-comunicacio-compensacio.pdf